

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ КЕРІВНИХ КАДРІВ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ

Інститут сучасного мистецтва

Кафедра академічного і естрадного вокалу та звукорежисури

ПРИТВЕРДЖУЮ

Заступник проректора

з методико-педагогічної роботи

проф. Ю. В. Телячий

Ю. В. Телячий
Вересень 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВОКАЛЬНА ІМПРОВІЗАЦІЯ

для здобувачів вищої освіти

галузь знань 02 Культура і мистецтво
спеціальність 025 Музичне мистецтво
освітній рівень перший (бакалаврський)
освітня програма «Сольний спів»
вид дисципліни вільного вибору студента

Форма навчання: денна
Навчальний рік: 2021/2022
Кількість кредитів ECTS: 12
Мова викладання, навчання
та оцінювання: українська
Форма підсумкового контролю:
диференційований залік

Викладач: Овсяннікова Наталія Юрївна, заслужений діяч мистецтв України, доцент кафедри академічного і естрадного вокалу та звукорежисури

Пролонговано: на 20 /20 н.р. () « » 20 р.
(підпис, ПІБ, дата)
на 20 /20 н.р. () « » 20 р.
(підпис, ПІБ, дата)
на 20 /20 н.р. () « » 20 р.
(підпис, ПІБ, дата)
на 20 /20 н.р. () « » 20 р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2021

Розробник: **Овсяннікова Наталія Юрївна**, заслужений діяч мистецтв України, доцент кафедри академічного і естрадного вокалу та звукорежисури

_____ (підпис)

ПОГОДЖЕНО:

Директор інституту

(підпис)

(прізвище та ініціали)

сучасного мистецтва
(М.Ф. Куршинск)

(прізвище та ініціали)

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Зав. кафедри

(підпис)

Протокол № 1 від « 2 » вересня 2021 р.

Протокол № 1 від « 1 » вересня 2021 р.

Схвалено науково – методичною радою Академії

Протокол від « 7 » вересня 2021 року № _____

Голова науково-методичної комісії

(підпис)

(прізвище та ініціали)

« 7 » вересня 2021 року

1. Анотація (опис) навчальної дисципліни (у т.ч. міждисциплінарні зв'язки):

«Вокальна імпровізація» - навчальна дисципліна, яка відноситься до числа вибіркових; освітнього ступеня бакалавр (5, 6, 7, 8 семестри) в обсязі 360 годин; забезпечує підготовку фахівців кваліфікації «Артист-вокаліст, керівник вокального ансамблю».

2. Мета дисципліни:

- сприяти розвитку творчих здібностей та імпровізаційного мислення,
- формування навичок з вокальної імпровізації у студентів,
- реалізація імпровізаційного матеріалу під час виконання вокальних творів.

Завдання дисципліни:

- сформуванню у студентів індивідуальні імпровізаційні здібності;
- надати відомості щодо оволодіння імпровізаційною технологією;
- ознайомитися з найкращими зразками вокальної імпровізації та подальше використання отриманих знань у виконавській практиці;
- оволодіти основними навичками імпровізації у різних музичних стилях.

Загальний обсяг дисципліни – 360 годин, у тому числі практичних занять – 176, самостійних – 184 годин.

Кінцева форма контролю – диференційований залік.

3. Згідно з вимогами Стандарту вищої освіти дисципліна забезпечує набуття здобувачами вищої освіти компетентностей:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, педагогіки та виконавства та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

- ЗК 6. Навички міжособистісної взаємодії.
- ЗК 12. Здатність працювати автономно.
- ЗК 15. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 1. Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності вокаліста.

СК 2. Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності артиста-вокаліста.

СК 3. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.

СК 4. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.

СК 6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності артиста-вокаліста.

СК 9. Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу у вокальній музиці.

СК 13. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.

СК 17. Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології вокально-виконавської, диригентської та педагогічної діяльності.

СК 18. Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у вокальному виконавстві та музичній педагогіці.

Програмні результати навчання

РН 1. Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння мистецтвом сольного співу на належному фаховому рівні під час виконавської діяльності артиста-вокаліста.

РН 2. Володіти методами та навичками сольного та ансамблевого співу, репетиційної роботи та концертних виступів.

РН 3. Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності.

РН 5. Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.

РН 8. Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських інтерпретацій.

РН 9. Демонструвати володіння теоретичними та практичними основами інструментування, аранжування музики та композиції, вміння здійснювати переклад музичних творів для різних колективів (вокального ансамблю, хору).

4. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. Знання основ постановки співацького голосу та вільне його звучання.

2. Вміння імпровізувати та імітувати імпровізаційний стиль джазових виконавців.

3. Володіння різними технічними прийомами, специфічними способами звуковидобування.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток (%) у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
ЗК 1	Здатність до самодисципліни, бажання оволодіти прийомами вокальної імпровізації	<i>Форми:</i> аудиторні (індивідуальні), позааудиторні (консультації, практика, концертно-виконавська діяльність), самостійна робота	академічні концерти, технічні заліки, диференційовані заліки	4%
ЗК 2	Здатність до командної роботи та співпраці	<i>Форми:</i> аудиторні (індивідуальні), позааудиторні (консультації, практика, концертно-виконавська діяльність), самостійна робота	академічні концерти, технічні заліки, диференційовані заліки	4%
ЗК 3	Вміння відстоювати власну позицію	<i>Форми:</i> аудиторні (індивідуальні), позааудиторні (консультації, практика, концертно-виконавська діяльність), самостійна робота	диференційовані заліки	3%
ЗК 4	Здатність використовувати отримані знання та набуті навички з вокальної імпровізації у концертно-виконавській діяльності	<i>Форми:</i> аудиторні (індивідуальні), позааудиторні (консультації, практика, концертно-виконавська діяльність), самостійна робота	академічні концерти, технічні заліки, диференційовані заліки	4%
ЗК 6	Креативний підхід до вирішення поставлених завдань	<i>Форми:</i> аудиторні (індивідуальні), позааудиторні (консультації, практика, концертно-виконавська діяльність), самостійна робота	академічні концерти, технічні заліки, диференційовані заліки	3%
ЗК 10	Здатність до адаптації при виникненні нових умов чи складних ситуацій у	<i>Форми:</i> аудиторні (індивідуальні), позааудиторні (консультації, практика,	диференційовані заліки	4%

	професійній діяльності	концертно-виконавська діяльність), самостійна робота		
ЗК 13	Здатність до праці у міжнародному середовищі	<i>Форми:</i> аудиторні (індивідуальні), позааудиторні (консультації, практика, концертно-виконавська діяльність), самостійна робота	академічні концерти, технічні заліки, диференційовані заліки	3%
ФК 1	Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу мистецтва співу	<i>Форми:</i> аудиторні (індивідуальні), позааудиторні (консультації, практика, концертно-виконавська діяльність), самостійна робота	захист звітів із практик, державна атестація	10%
ФК 2	Усвідомлення взаємозв'язків між мистецтвом сольного співу та усіма елементами теоретичних і практичних знань музичного мистецтва	<i>Форми:</i> аудиторні (індивідуальні), позааудиторні (консультації, практика, концертно-виконавська діяльність), самостійна робота	академічні концерти, технічні заліки, диференційовані заліки	10%
ФК 3	Використання знань про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології мистецтва сольного співу та вокальної імпровізації	<i>Форми:</i> аудиторні (індивідуальні), позааудиторні (консультації, практика, концертно-виконавська діяльність), самостійна робота	диференційовані заліки	5%
ФК 4	Володіння знаннями базової методичної літератури та нотного репертуару	<i>Форми:</i> аудиторні (індивідуальні), позааудиторні (консультації, практика, концертно-виконавська діяльність), самостійна робота	академічні концерти, технічні заліки, диференційовані заліки	5%
ФК 5	Демонстрування достатньо високого рівня майстерності сольного співу та вокальної імпровізації та спроможність до її вдосконалення через застосування необхідних практичних і репетиційних методик	<i>Форми:</i> аудиторні (індивідуальні), позааудиторні (консультації, практика, концертно-виконавська діяльність), самостійна робота	академічні концерти, технічні заліки, диференційовані заліки	10%
ФК 6	Здатність здійснювати	<i>Форми:</i> аудиторні	академічні	10%

	сольну виконавську діяльність на базі професійних знань, репетиційної роботи та концертних виступів	(індивідуальні), позааудиторні (консультації, практика, концертно-виконавська діяльність), самостійна робота	концерти, технічні заліки, диференційовані заліки	
ФК 7	Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській сольній діяльності, аргументовані знанням музичних стилів різних епох та володінням техніками, прийомами та виконавськими методиками сольного співу	<i>Форми:</i> аудиторні (індивідуальні), позааудиторні (консультації, практика, концертно-виконавська діяльність), самостійна робота	захист звітів з практик, академічні концерти, технічні заліки, диференційовані заліки	5%
ФК 8	Здатність інтегрувати професійні знання та навички сольного співу та використовувати їх в інтерпретації художнього образу у виконавській діяльності	<i>Форми:</i> аудиторні (індивідуальні), позааудиторні (консультації, практика, концертно-виконавська діяльність), самостійна робота	академічні концерти, технічні заліки, диференційовані заліки	5%
ФК 10	Здатність збирати, аналізувати та синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі сольної виконавської інтерпретації	<i>Форми:</i> аудиторні (індивідуальні), позааудиторні (консультації, практика, концертно-виконавська діяльність), самостійна робота	академічні концерти, технічні заліки, диференційовані заліки, іспити	5%
ФК 14	Здатність застосовувати традиційні й альтернативні інноваційні технології в процесі виконавської діяльності артиста-вокаліста	<i>Форми:</i> аудиторні (індивідуальні), позааудиторні (консультації, практика, концертно-виконавська діяльність), самостійна робота	академічні концерти, технічні заліки, диференційовані заліки	5%
ФК 15	Здатність сприймати новітні концепції в сфері музичного виконавства та вокальної імпровізації та свідомо поєднувати	<i>Форми:</i> аудиторні (індивідуальні), позааудиторні (консультації, практика, концертно-виконавська діяльність), самостійна	академічні концерти, технічні заліки, диференційовані заліки	5%

інновації мистецтва сольного співу з усталеними вітчизняними та світовими традиціями	робота		
--	--------	--	--

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Програмні результати навчання (назва)	Результати навчання дисципліни (код)																	
	ЗК 1	ЗК 2	ЗК 3	ЗК 4	ЗК 6	ЗК 10	ЗК 13	СК 1	СК 2	СК 3	СК 4	СК 5	СК 6	СК 7	СК 8	СК 10	СК 14	СК 15
РН 1. Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння мистецтвом сольного співу на належному фаховому рівні під час виконавської діяльності артиста-вокаліста.	+			+	+	+						+	+		+	+		
РН 2. Володіти методами та навичками сольного та ансамблевого співу, репетиційної роботи та концертних виступів.		+		+		+	+		+			+	+				+	+
РН 3. Демонструвати різні методи удосконалення виконавської діяльності.				+		+				+	+	+		+		+		
РН 5. Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію	+			+	+	+						+	+	+	+			+
РН 8. Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських інтерпретацій.	+			+	+	+						+	+	+	+			+
РН 9. Демонструвати володіння теоретичними та практичними основами інструментування, аранжування музики та композиції, вміння здійснювати переклад музичних творів для різних колективів (вокального ансамблю, хору).				+	+	+						+	+	+	+			+

7. Схема формування оцінки (згідно п. 7 «Положення про організацію освітнього процесу в НАКККіМ» від 16 грудня 2015 р.)

7.1. Форми оцінювання студентів:

V семестр

- 1. Оцінювання роботи під час індивідуальних занять (ЗР 1) - 10 балів / 12 балів.*
- 2. Самостійне завдання (ЗР 1) - 20 балів / 12 балів.*
- 3. Контрольне прослуховування (технічний залік) – 30 балів / 18 балів.*
- 4. Індивідуальне завдання (концертна діяльність) -10 балів / 6 балів.*
- 5. Підсумкове оцінювання диференційований залік – 20 балів / 12 балів.*

VI семестр

- 1. Оцінювання роботи під час індивідуальних занять (ЗР 2) -10 балів / 12 балів.*
- 2. Самостійне завдання (ЗР 2) - 20 балів / 12 балів.*
- 3. Контрольне прослуховування (технічний залік) – 30 балів / 18 балів.*
- 4. Індивідуальне завдання (концертна діяльність) -10 балів / 6 балів.*
- 5. Підсумкове оцінювання диференційований залік – 20 балів / 12 балів.*

VII семестр

- 1. Оцінювання роботи під час індивідуальних занять (ЗР 2) -10 балів / 12 балів.*
- 2. Самостійне завдання (ЗР 2) - 20 балів / 12 балів.*
- 3. Контрольне прослуховування (технічний залік) – 30 балів / 18 балів.*
- 4. Індивідуальне завдання (концертна діяльність) -10 балів / 6 балів.*
- 5. Підсумкове оцінювання диференційований залік – 20 балів / 12 балів.*

VIII семестр

- 1. Оцінювання роботи під час індивідуальних занять (ЗР 5) -20 балів / 12 балів.*
- 2. Самостійне завдання (ЗР 5) - 20 балів / 12 балів.*
- 3. Контрольне прослуховування (технічний залік) – 30 балів / 18 балів.*
- 4. Індивідуальне завдання (концертна діяльність) -10 балів / 6 балів.*
- 5. Підсумкове оцінювання диференційований залік – 20 балів / 12 балів.*

7.2. Організація оцінювання:

Контроль за якістю навчання студента здійснюється за 100-бальною системою. Загальну кількість балів студента формують семестрові бали, отримані з тем змістових розділів, що вивчаються у певному семестрі (бали, отримані за виконання самостійних та індивідуальних завдань (концертну діяльність); бали, отримані за роботу на індивідуальних заняттях; бали, отримані за контрольне прослуховування), а також бали, які отримані за семестрове оцінювання (залік).

Зміст курсу поділений на 4 змістовних розділи. Кожний змістовий розділ включає в себе індивідуальну та самостійну роботу студентів, які завершуються контролем рівня засвоєння якості програмного матеріалу відповідної частини курсу. Оцінка успішності знань студентів здійснюється в двох формах: семестрове оцінювання і поточне або підсумкове оцінювання (залік). Загальна сума балів – 100 балів (із них, семестрове оцінювання – максимум 50 балів, поточне або підсумкове оцінювання (залік) – максимум 50 балів).

V-VI семестри

ЗР 1				ЗР 2				Поточний контроль / залік
70 залікових балів (максимум)				70 залікових балів (максимум)				
Індивідуальні заняття	Самостійна робота	Контрольне прослуховування (технічний залік)	Індивідуальні завдання (концертна діяльність)	Індивідуальні заняття	Самостійна робота	Контрольне прослуховування (технічний залік)	Індивідуальні завдання (концертна діяльність)	
10	20	30	10	10	20	30	10	50/30

VII-VIII семестри

ЗР 3				ЗР 4				Поточний контроль / залік
70 залікових балів (максимум)				70 залікових балів (максимум)				
Індивідуальні заняття	Самостійна робота	Контрольне прослуховування (технічний залік)	Індивідуальні завдання (концертна діяльність)	Індивідуальні заняття	Самостійна робота	Контрольне прослуховування (технічний залік)	Індивідуальні завдання (концертна діяльність)	
10	20	30	10	10	20	30	10	50/30

Умовою допуску до підсумкової роботи (заліку) є отримання студентом під час семестрового оцінювання не менше ніж 40 балів (*критично-розрахунковий мінімум*). При цьому обов'язковим є успішне складання контрольних робіт та виконання самостійних робіт, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни.

При простому розрахунку отримаємо:

	Семестров а кількість балів	Підсумкова робота / залік	Підсумко ва оцінка
<i>Мінімум</i>	<i>40</i>	<i>20</i>	<i>60</i>
Максиму м	60	40	10 0

	Семестров а кількість балів	Підсумкова робота / залік	Підсумко ва оцінка
<i>Мінімум</i>	<i>48</i>	<i>12</i>	<i>60</i>
Максиму м	60	40	10 0

У випадку відсутності здобувача вищої освіти з поважних причин відпрацювання та перездачі контрольних робіт здійснюються у відповідності до «Положення про організацію освітнього процесу у НАКККіМ» від 16 грудня 2015 р.

Залік виставляється за результатами роботи впродовж усього семестру. Здобувач вищої освіти, який набрав суму залікових балів (60) має право, отримати підсумкову оцінку за диференційований залік за результатами контролю. Здобувачі вищої освіти, які набрали протягом семестру менше 60 балів обов'язково складають залік.

Присутність **всіх здобувачів вищої освіти** на диференційному заліку є обов'язковим.

Шкала оцінювання:

національна та ECTS (згідно п. 7 «Положення про організацію освітнього процесу в НАКККіМ 2015 р.)

Оцінка за шкалою НАКККіМ (бали)	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС
90-100	Відмінно	A
82-89	Добре	B
74-81		C
64-73	Задовільно	D
60-63		E
35-59	Незадовільно	FX
1-34		F

**8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план 360 год.
індивідуальних занять****

№ п/ п	Номер і назва теми*	Кількість годин	
		Індивід. заняття	Самост. робота
5 семестр (16 тижнів)			
1.	Поняття імпровізації у вокальному виконавстві	9	9
2.	Технічні прийоми у вокальній імпровізації	9	9
3.	Манери інтонування у джазовому виконавстві	9	9
4.	Сучасне інтерпретаційне бачення українських народних пісень	9	9
	Разом	36	36
	Форма контролю	<i>Диференційований залік</i>	
6 семестр (14 тижнів)			
5.	Шляхи вдосконалення вокальної майстерності	8	10
6.	Робота над збагаченням вокального нюансування	8	10
7.	Імпровізація у вокальних творах	8	10
8.	Ритмічне та гармонійне мислення	8	10
	Разом	32	40
	Форма контролю	<i>Диференційований залік</i>	
7 семестр (16 тижнів)			
9.	Специфіка виконання вокальних прийомів	18	18
10.	Вільність інтерпретації у джазі	18	18
11.	Інтонування та орнаментика – основи імпровізації	18	18
	Разом	54	54
	Форма контролю	<i>Диференційований залік</i>	
8 семестр (12 тижнів)			
12.	Закріплення отриманих знань і набутих навичок	18	18
13.	Особливості джазової вокальної інтерпретації	18	18
14.	Музичні та сценічні засоби виразності	18	18
	Разом	54	54
	Форма контролю	<i>Диференційований залік</i>	
	ВСЬОГО'	176	184

*Примітка: слід зазначити також теми, винесені на самостійне вивчення

**Розподіл навчального матеріалу в програмі досить умовний, бо послідовність освоєння вокальної техніки визначає викладач за фахом, залежно від рівня підготовки студента й часу, необхідного для вирішення професійних завдань.
Загальний обсяг 360 год.¹, в тому числі: індивідуальні заняття – 176 год.; самостійна робота – 184 год.

' У робочій програмі навчальної дисципліни для лекційних, семінарських, практичних і лабораторних занять зазначається реальна кількість годин (кратне 2 год. – час тривалості пари).

Рекомендована література

Основна:

1. Stoloff B. Scat. Vocal improvisation techniques – Brooklyn, New York: Gerard and Sarzin Publishing Co., 2001. 128с.
2. Барбан Е. Джазовая импровизация (К проблеме построения теории) // Советский джаз. Проблемы. События. Мастера. М.: «Советский композитор», 1987. С. 162-184.
3. Верменич Ю. Джаз. История. Стили. Мастера. М.: Лань, 2007. 608 с.
4. Вокальна педагогіка (сольний спів): підручник для вузів. К.: Віпол, 2007. 173 с.: іл., граф.
5. Дмитриев Л. Основы вокальной методики. Учебник. М.: Музыка, 2012. 368 с.
6. Закус І. Ukrainian jazz standarts. Українські джазові стандарти. Видавництво «Ліра-К». 2017. 100 с.
7. Кинус Ю. Г. Импровизация и композиция в джазе. Ростов-на-Д: Феникс, 2008. 188 с.
8. Овсяннікова Н. Ю. Навчально-методичний комплекс «Сольний спів» для студентів за галуззю знань 0202 «Музичне мистецтво», напрямом підготовки 6.020204 «Музичне мистецтво», за спеціалізацією «Естрадний спів». Київ.: НАКККіМ, 2015. 63 с.
9. Овсяннікова Н. Ю. Сольний спів. Вокально-технічні прийоми джазової стилістики. Методичні рекомендації. за спеціальністю 025 – «Музичне мистецтво» галузі знань 02 «Культура і мистецтво». Київ: НАКККіМ, 2019. 22 с.
10. Сольний спів і вокалізи для студентів спеціальності 025 – «Музичне мистецтво». К.: НАКККіМ, 2016. 52 с.
11. Степурко О. Блюз. Джаз. Рок. Универсальный метод обучения импровизации. М.: «Камертон», 1994. 150 с.
12. Степурко О. Скэт-импровизация. М.: Камертон, 2006. 75 с.

Додаткова:

13. Антонюк В. Вокальна педагогіка (сольний спів). К. : ЗАТ «Віпол», 2007. 174 с.
14. Кавун В. М. Виховання молодого вокаліста. Сольний спів. Спів на еластичному диханні. Вінниця: Нова Книга, 2017. 352 с.
15. Морозов В. П. Мистецтво резонансного співу. Основи резонансної теорії і техніки. М.: Мистецтво і наука, 2008. 592 с.
16. Освітньо-професійна програма спеціалізації «Музичне мистецтво естради та джазу» (вокал) Першого рівня вищої освіти за спеціальністю 025 – «Музичне мистецтво» галузі знань 02 «Культура і мистецтво». Харків: ХНУМ, 2017. 17 с.